

ACC. N:R M. 16612: 211 - 280. ^{IV}

Landskap: Phärrne Upptecknare: Ingrid Mollbom
Härad: _____ Berättare: O. Fredrik Olsson, D. Hammar-
shölds väg i B., Lund
Socken: Lund Berättarens yrke: typograf
Uppteckningsår: 1967 Född år 1895 i Lund

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Stadstraditioner. s. 211 - 280.

LMF 126

(Fickn.
s. 329-330.)

Skriv endast på denna sida.

man inte häs nere. Man kunde just då ~~en och~~ se en och en annan på skidor, men då stod de bakom en häst. Men det var upplärningar och inte några skåningar. Man kunde se dem någon gång komma genom stan. Det blev de som sport. Skidsporten tog fart här nere först med krigsårens hårda vintrar. Några andra sportintressen hade vi inte.

Den bästa lekroken vi hade det var den här ängmaskinen (j. b. b. b.) Så gjorde min far 'trilleband' till oss. Det var mycket populärt på den tiden. Det var ett runt band, som vi sprang efter och slog på med en käpp. Han gjorde dem på verkstaden till oss, där han hade tillgång

till verktyg. Ibland spang vi pålva
efter dett och ibland i kapp. Bollar
hade vi. De köptes, och sedan
stickade mor och andra möölar liksom
ett flocket skydd runt bollen. Antag-
ligen var det för att stärka bollen,
som antagligen var rätt så tunn.
Vi 'huckade' vanligt med bollarna. Jag
minns inte någon speciell lek. Så
gjorde min far en hemma gjord
rätt så hög kälke till oss. Den var
av metall och bara sitt rädde var av
trä. Heksakeraffären har funnits så
långt tillbaka, jag kan minnas. Den
som ligger vid Hestorget nere i en
källare fanns, när jag var liten.
En gång gick jag vänta ut något där,
som en farter gav mig. Det var en

liten båt, som man kunde dra med
en magnet på vattenet. Jag minns
där fanns flera soldater precis som nu.

Sedan kom där vissa mode lek-
saker. Jag minns speciellt det här
'dra bollspelet', djävulsspelet. När
det började var det liksom ett tim-
glas av trä med en skära i på
mitten. Så hade man två köppar
att hålla i och ett snöre emellan
dem. Sedan gällde det att balanse-
ra detta på snöret (se teckning!)
och jonglera med den här träsakern.
Jag tror detta kom ungf. 1910. Jag
hade ett sådant. Det hade alla
barn, alla skulle ha sådant, det fanns
ingen båt för det. De allra skick-
ligaste kunde liksom genom att

dra ut snöret el. sträcka det för hua-
saken att flyga högt upp i luften.
Sedan gällde det att åter fånga
den på snöret, utan att tappa den
på marken och så började man
att jonglera igen. Det var oer-
ligt populärt men blev senare
förbjudet, för det kunde hända
att det kläffade någon i huvudet.
Bleckvarufabriken här i Lund börja-
de senare göra sådana av bleck för-
sedda med gummi ute i kanten.
Men det var en mode nyck som vä-
rade i ungs. 1-1½ år. Det var
en sport i skolan också. Men det
blev förbjudet på skolgårdarna också
senare. Något annat som ^{var} blev myc-
ket populärt var att 'spela topp'.

Denna topp smurade runt. Den fanns
i olika storlekar, den största var nog
ungef. 10 cm. hög men de flesta var
ännu mindre. Spela topp var mycket
allmänt då så länge jag kan minnas
ända från sehelskiptet. I modern
form är det s.k. smuror, men de
såg inte likadana ut då. Toppar-
na gick man sätta igång för hand ge-
nom att man smurade ett snöre
runt den, för den var gängad.
Snöret var fäträtt i en kyp. Så drog
man igång toppen med snöret och
kypen, och så gällde det att hålla
igång toppen genom att slå så hårt
på den med snöret. Hg. (se teckning!)
Mycket senare minns jag en annan
sådan här fluga, det var när jag

blev äldre, det var 'yo-jön'. Ett annat spel var rävipelet, som kom rätt tidigt, fast jag spelade det sällan. Det var jännor som flyttades på ett bräde. Det ipelet kunde även äldre spela ibland. Något som var vanligt det var sådana här kortkonster, som man lade ut på olika sätt. Min mor var rätt skicklig i sådant. Hage hoppade vi ofta, det har funnits så långt tillbaka jag kan minns. Kuler har alltid också spelats. Vi hade baskuler och i olika färger och storlekar och metallkuler fanns också. Det var roligt och spännande för de små. På skolgården var det så långt, att det blev inga vidare lekar där. Vi

hade lite bollekar och hoppade rep. Det kunde även pajkar göra ibland. Vanligt var att vi lekte 'hästar'. 2 spändes för och en hade tömmar och priska lättsades vi, och så bar det i väg. Jag minns inga rim vid utfärdning till lekar, men jag minns att min mor kunde mycket sådant. De lek-saker, som vi fick, kunde vi få lite när som helst, när far kom hem med dem. Vi fick inte leka med våra kamrater inom hus, så var det dåligt vider fick vi rycka oss själva. Den roligaste utomhus leken var 'vita och indianer'. Då delade vi upp oss i två lag och så skulle vi spela på varandra, och då kunde det bli skämsyningar. Vi opererade på ett väldigt område. Vi

hade ju N. Kyndocänder också, då hälften av
dem låg i stråda på den tiden, och så
låg det lant + beboe runt omkring.
Så var vi utrustade med käppar för allt
banka på varandra. Så efter en viss
tid under lekem skulle vi ställa upp
oss i våra lag och banka på varandra
med käpparna. O, det var det värsta.
Men vi fick inte slå varandra i ans-
iktet. Men sådana budor vi hade
ibland. Vi byttes om. Till slut när
vi slagits så skulle hövdingarna
ensamma ha envig. Vi byttes om att
vara med i de två lagern. Det var en
oerhört spännande lek, och det tog i
regel minst en hel eftermiddag innan
vi nått det, att hurud guppjerna skul-
le slås. Vi var nog minst 20 stycken.

Några flickor var inte med. Det förklarar
aldrig, att flickorna var med i såda-
na lekar på den tiden. Jag var nog
o. H är då. Det var särskilt utvalda,
som fick vara med i denna lek. De
fick ju inte vara för små och skulle
få då skyla. Den som var drivande
i dessa lekar var som till släktaren
Knutsson i Höllevångern, numera
bosatt i Hålsing borg. Och så män
var ofta hövding i det ena
laget. Så gjorde dessa upp teck-
ningar över varje lags operations-
område, och det var ett stort område
när till Bryggeriet och när om och
hela N. Kyrkogården. På ena
sidan begränsades området av
Smörlydsvägen och på andra av

Kävlingevägen. Annars stod vi nog mest
och pratade om kvällarna. Fast på
den tiden övade man sig mycket
i akrobatik t. ex. att slå 'hållingar'
dvs. vältor och sådant. Cirkus var
ju mycket på molet då, så det
eggade ju mycket att göra sådant.
Något som också började komma
då, det var allt ha trapezser
och romeriska ringar, fast inte utom-
hus. Husrägarna började med det uppe
i Möllevången. Det var så populärt
då alla slags atletövningar. Y dund
bildades en amatörklubb. Slagsmål
med andra kvarters barn följde inte.
I Möllevången fanns inga bögirtten-
denser, det var mer nere i stan,
sådana gäng följde kom. Fickarna

hade sina egna mera stillsamma lekar.
Jag kan inte minnas, att vi någon-
sin kläddes ut sig. Jag skulle tro att
sådant hände mest ute på landet,
och att man inte tog dessa seder
med sig in till staden. Vi gick inte
heller omkring och gick. I var den
vanliga tiden för oss vi skulle vara
inne. När vi blev äldre tyckte inte
mina föräldrar om, att vi var ute
sent! Men då var vi ju med i förenin-
gar och kunde skylla på det för att
vara ute. De ville alltid veta var
vi höll hus och tyckte det var bra,
att vi var med i ny teater och föreningen.
På landet var det ändå strängare. Där
lade de sig vid skymningen och gick
upp med gryningen och hade sällan

ACC. N:R M. 16612:222.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ljuset tändt på kvällarna. Jag tror inte
att mina föräldrar hade tyckt särskilt
mycket om att vi hade gott ut
och dansat. Vi var alltid med de
ordnade gemensamma danser.

Jag tror, att vi pajkar blev döpta
i Domkyrkan. Men det var nog van-
ligt, att värderna kom hem för att
döpa, kanske om barnet vintres
så starkt. Jag tror inte, att vi fick
några clargåvor, det var då inte
sked till. Om fattiga barn fick något,
så var det kanske en sked eller en
kvadrant. Inte kaffe bjudning för de
närmaste var det säkerligen efteråt,
för det var det vanliga. De höll sig
på fadderskapet för, och att de skulle
hålla ett öga på sitt fadderbarn.
Jag hade en gramma, moder Kierstén
i Holmby, och hon höll på det. Fad-
der vet, jag inte, om jag hade någon.
Varje gång jag var hos min gudmor
skulle hon sticha till mig lite s. ex.

en 25-öring och även på äldre dagar
fäst då var det t. ex. bte ägg.

Fattig var hon, men alltid gav hon
mig något, helst bte bröd, så inte
de andra såg det. Trap klänning
har jag säkert de hade för när
var för bte hänsyn, och det var de
flesta. Annonsering förutom inte
bland arbetarna.

Jag har en bok om Arbetar-
rörelsens historia här i Lund, skriven
av en Tuedsson härifrån. I den finns
inget nämnt om begreppet konfirma-
tion. Jag tror, att detta med begre-
ppet konfirimation, som är utgående
från de radikala församlingarna, inte rik-
tigt lyddes, och där för förbigås det
med tystrad. Jag har talat med en

man här i Lund, som var med i social-
demokratiska ungdomsklubben och
senare i kyrkligt mått. Han
så, att det frilevades o. 1929-32 på
att det i stället för religions under-
rättelse, så frilevades det kurser i olika
ämnen t. ex. som hantverkskurser. Det
var uppdelat på två terminer med av-
slutning för våren i Folkets Hus.
Lokalredaktören för arbetet här i Lund,
som hette Svensson var engagerad
i det och överskred i posten
här i Lund. Nordling från Borgerby
var också engagerad! Jag hade en
kusin här i Lund, som inte ville
att hans son skulle bli kyrkme-
n i kyrkan utan borgmästare. Men
denne som blev kyrkme-

ACC. N:R M. 16612:226.

i smyg. Psamm. Kan arkiveraren
på Fallets hus, Gunnar Nilsson,
kan nog ge upplysningar om detta.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag blev konfirmerad i Domkyrkan.
Med konfirmationen, så fick vi lägga
av kortbyxorna. Vi fick lov att läsa
i långa men det gjorde vi inte, utan
långbyxorna kom från och med
konfirmerationsdagen. Hur fattiga de
än var, skulle de ha en svart eller
blå kockym. Sedan sade de, att
man var karl, men jag begrep inte
vad det betydde då. Konfirmatio-
nen var mycket högtidlig på den
tiden. Jag minns man läste i bönningen
att i Köpenhamn hade de famme-
gillen och dans och sprit efteråt och
det väckte ett våldsamt upprörde
häs. Jag fick en andaktsbok av
min principal (arbetsgivare), och så
var det vanligt, att vi gav varand

ra konfirmeringskort och som gåva
av släktingarna. Något som var vanligt
när jag konfirmerades det var att
vi konfirmander fotograferade oss
och sedan bytte kort med varandra
både pojkar och flickor. Men rätt
som det var för svårt den seden
vart. Vi brukade få blommor utan
för kyrkan också. Men det var inte
så mycket. Försäljarna var med i kyr-
kan och kanske gudmor eller faddor
och övriga passade nog i regel på utan
för kyrkan. Vi köpte aldrig till
med att smycka kyrkan. Näst-
varden var alltså söndagen efter
konfirmeringen. Där var ingen
förändring för oss däremellan.
Vi gick och lärte i en särskild

Konfirmandsal, som låg bredvid kyrkan. Det var helt bemynt till kyrkan. Efter konfirmationen var det en liten kaffebydning för de närmaste. Men de gavs konfirmentionskortet, de hörs de till att man skulle på. Min bror fick en klocka av sin farbror, och de fick av min far, det hörde liksom också till. Jag tror flickorna var svartklädda, när jag konfirmerades 1910. Men när min fru kom till Lund 1923 var de vitklädda här, vilket hon tyckte var mycket underligt då i hennes hembygd i Västergötland alla var svartklädda, där de var schartauaner och hon tror, att de är så ännu idag eller i varje fall

ända in i vår tid. En gång när vi var hemma på 1930-talet i Vätter götland så följde kyrkofästning. Min fru blev riktigt upprörd. Denna stas-
kens kvinnor fick då gå fram till altaret för att bli 'renad' av prästen.

Någon fest vid skolaslut-
ningar fick vi inte. Däremot så
skulle föräldrarna, mest mödrarna
förestås, vara närvarande på examens-
dagen för att lyssna på vad vi kunde.
Det var väldigt högtidligt då, och
vi skulle vara fint klädda. Jag kan
inte erinra mig att skolan någon-
ordnade t. ex. julfester. I småskolan
kunde det att föräldern ordnade något
roligt för klassen innan julen, men

aldrig så, att vi fick något. Då minns
jag mer julfester från föreningar,
som lag hand om det. Vi deltog
i ungdomsbogen byllenstierna
(nykterhetsförening). Så minns jag
att en djurskyddsförening ordnade
fester, ibland, och den hade lokal
i skolans gymnastiksal. Den ville
intressera småbarn för djurskyddet.
Elsa Halberg-Sjöström var en myc-
ket aktiv dam i denna. Hennes
man var arkitekt och mycket verke-
sam inom nykterhetsrörelsen. Hon
var mycket aktiv, när jag gick i sko-
lan och ordnade samkväm och före-
drag och ibland med gästbilden till.
När för bilen ordnas skolans förskolese
för barnen, men för var det ju

sådana föeringar, som tog hand om ungdomarna och barnen. På t.ex. julfesterna ordnades små tablåer och teaterstycken eller små dialoger och så sjöng vi julsången och dansade. Föräldrar, som också var med i rykterhetsrörelsen, kom dit på sådana fester i regel. Men morna var aldrig med, och män som arbetade på byggenet kunde ju inte gärna gå med. I vår fam-ij följde inte någon fest vid skolavslutningen eller, när jag slutade skolan. Det var nog bara t.ex. en god kaka till kaffet. Vi i vår fam-ij var aldrig bjudna på större fester. Inte ens en gång till födelsedagar blev det något speciellt firande.

Det var inte bara för att vi inte hade
så gott om det. Kanske berodde
det på att vi inte hade någon syster.
När mina bröder tog sina examens blev
det ju lite extra, fast när den ene
tog studenten var det strax efter
min far hade dött.

När mina föräldrar förlovade sig var
det inga speciella ceremonier, utan
det var bara dem emellan. Och jag
~~hade~~ det var t. o. m. inte guldringar
de hade, utan det var vanliga
mässingsringar. För var det så allsynt
med guld, fast de kanske senare
erhållit dem med guldringar. Jag
kan inte erinra mig, att min far
någonsin var ring. Min far var ju

bara dräng på landet på den bilen och
min mor kan man säga säga.

Lyrning förskola och det var nog
stängd då, så de granskade nog
deras förhållanden. Jag skulle tvärtom
de gick i kyrkan en av lyrnings-
dagarna. Några smågävor fick de när
de gifte sig, det höjde till. Sedan
gick de till prästen och blev arga i all
enhet efter en gudstjänst i kyrkan.
Efteråt var det bara de alla närmaste
som samlades i min moders hem.

Men fast det bara var mäsing så skulle
de ha ringar ändå till förloving och
bröllop, det är jag säker på. Jag såg
hemma, att där låg ringar men de
användes inte. Sedan flyttade de
ihop efter vigseln och smitta föräldrar

flyttade de till dund. Mina föräldrar
firade aldrig silver- eller guldbröllop.
Fast man har hört talas om det i
alla tider. Det kunde hända, att de
sa, att nu har vi varit gifta i så och
så många år, och nu kunde vi ha
firat silverbröllop. Man hörde talas
om att flera frimögna firade det.
Svenska eller möbippra har aldrig
färdkommit i mina kretsar. Det
har alltid varit sparsamt med fester
i vår fam. h. Så blev jag mig fört
1932. Vår förlörmning skedde i mitt
hem och vi bytte ringar, när min mor
var närvarande. Sista bryningsdagen gick
vi i kyrkan. Att vi var i mitt hem
berodde på, att det var långt till Vörke-
götland, och att min fru hade svårt, att

bli ledig från arbetet på lasarettet. Vi vigdes i min brors hem i Höös och hade fäst där. Kyrkoherde Werner vigde oss.

Namnsgäster fäste vi oss i, inte speciellt vid. Det var bara, om vi så hade komma i häg det, och då kunde det bli något extra till kaffet. Födelsedagar har alltid firats något litet, fast jag inte alltid hört att du har din födelsedag så nära jul. Så du får vänta till dess! Då firade föräldrarna till jul långt innan, och då var aldrig till till några fester. När jag så blev äldre, så firades man av kamrater och man bjöd varandra t. ex. vid 20 och 25 år. Till min 25 års dag fick jag ett skriv-

ställt från kamraterna i nykterhetsföre-
ningen. Det var förbjudet, sådana
var så moderna då. Var det så viktigt
jakt, så fick man en fjäder med riter-
shaft på till. När jag så fylle 30 år
fick jag en laola av skåne konstnären
Krüger. Det var mycket noga med
uppräktningsen då på sådana jämna
födelsedagar. Och så var det väldigt
modernt med bistor, som gick runt, och
att teckna bidrag på elen. När mina
fjärdar fylle jämna år var det inga
större festligheter. Släktingar kunde
komma med en blomma.

Vid dödsfall kunde den döde läggas
i en såvild kammare på landet. Men
ibland kunde de sått så fort flytta

att den döde i något utburs de hade eller
någon avsides kammare, som de hade.
På den tiden kunde det ta tid innan
det blev begravning, för avståndet var
stora då. Vita laker i rummet har jag
inte hört talas om. Men däremot höjde
det till, att de klädde rummet med
grane och på gotvet alltså. Det var man
mycket noga med. Det hände till att
släkt och vänner skulle gå fram till
den döde och se på honom och ta förvärd.
Det gjorde alla deltagarna i begrav-
ningen. Jag har varit med om på landet
att begravningsentreprenören lärte något
innan kistan bars ut från hemmet.
Jag minns inte vad han lärte, men jag
fårte mig vid det. Det var på min
mors begravning i Sextorp vid

Osbyholm vid Ringsjön. Jag tror det var
på slutet av 30-talet. De sade att
det var en vanlig sed i den bygden.

Mina föräldrar ligger begravda på
N. Kyrkogården här i Lund. Först var
det ju begravningsfölj med väja beg-
ravnin. Särskilt noga var de med
de här 'prestavarna' och deras svarta
flaggor. Förste prästen för kistan och
andree efter var mycket noga. Det
fick kom vid min fars begravning minns
jag och även på landet. Någon av
gästerna utögs att bära den. Först
när man var barn var begravningar
nästan nöje eller förtäring för folk.
De flesta var på söndagarna då och ib-
land var det mycket till begravnings-
följ, och de kom följande genom

skan, om någon mer betydande var död.
Och begrovs någon 'stingubbe' var pol-
sema klädda i vita handskar! Och
det var så mycket folk på dessa begro-
ningar. Folk hade inte så mycket att
fäst sig med då. När min mor mor
och morfar dog, så skulle de ha ett
redigt gille efteråt. Det hörde till
hur fattiga de än var med ett rik-
ligt gille med mat. Anständig
begravning hörde till. Antagligen
hjälpte ambulera kokersken till,
Sådana var vanliga på landet då.
Mina morfaräldrar ligger begravda i
Holmby. Jag tror, att de som kunde
i byn, kom till kyrkogården under
begravningen. Folk upprättade verk-
tygen dessa begravningar då, det var

ett sätt att komma ut. Jag minns mi-
litär begravningar för och här de sköt
skarpt. När Kapten Ark här i dund be-
grovs stad militären på båda sidor
om graven och sköt skarpt ner i den.
Det var en ståtlig militärparad. Huru
bland de fattiga skulle då bortgången
markeras. Här har de alltid
hållit sig till grane, och det var de
mycket nog med att lägga ut utan-
för varje huset och halva gatans fram-
för. Det låg nog från någon dag
före och under begravningsdagen.
När min far dog skedde det. Min
mor dog ju mycket senare. Men
så hade ~~den~~ de en vacker sed på
den tiden när min mor dog och de
hade processioner, att vänner till

den döde ville hedra den, när biktlaget
drog förbi, genom att hända levan-
de ljus i fönstren liksom vid jule-
tid. Detta skedde när min mor
dog i huset på N. Promenaden 5
där vi bodde på den tiden. Jag har
även sett det för övrigt hos i stan.
Men det var inte så tidigt, som när
min far dog. På landet lade de
granar på gården, där de bodde.
Blommor och kransar speciellt kan-
sar var mycket vanligt och viktigt då.
Några ljus på gravarna följde ab-
solut inte på den tiden. Nu för
tiden är det ju mycket allmänt.
Jag vet att strax det förjorde väk-
te det lite upprende, för de gamla
ville gärna tänka på "katolskt", när

de såg det. Det hörde man ofta och där var nog lite motstånd mot det fört. Det är rätt länge sedan jag såg de fört på N. Kyrkogårdens och då trodde jag faktiskt, att det var katoliker, men det var det ju inte. Jag skulle tro, att det började i slutet av 30-talet. På den tiden hörde man ofta de gamle sa, att de och de verkar ju katolskt, och sådant ville man inte veta av, och hade ingen god renome. Här var minnsann en väldigt aggression mot allt katolskt fört. T. ex. Fabian Hansson, socialdemokrat, sa, att man skulle alltid se upp med att katolikerna inte fick inflytande här, och att de katolska län-

denna höll folken nere med religiö-
nen. Man talade gärna lite nedlä-
tande om katolikerna. En av
frunarna i Möllevingen hade gä-
nat på ett gods här i Skåne, där
de var katoliker. Och jag minns
hennes nedlåtande sätt att berätta
om deras seder speciellt vid natt-
varden, då den katolske prästen
ensamt drack av vinet. Detta må-
lade hon väldigt ut. Detta ha-
de folk fått inpräntat i sig. Ysko-
terna t. ex. han Gustav II strid mot
katolikerna.

Att vaka in det nya året det höjde till.
Vi var hemma, när vi var yngre och i bland
var någon släkting eller andra vänner
bjudna. När vi blev äldre firade vi
ofta med kamrater eller arbetskolleger.
Då gick vi t. ex. på bio eller teater
och på senare år i bland i kyrkan,
eller var man bortbjuden. Redan när
jag var barn följde kom nyårs smällar.
Då var många som själva tillverkade
smällare av knut antagligen. I Kille-
vången var en gammal lantbrukare,
Lars Olsson, där vi köpte mjölk. Och var
nyårsnatt så tog han fram en gammal
ryttarpötel han hade och som bara
kan laddas en gång med knut, och
gick ut klodan halv på natten och
sköt av denna. Helt extra färdigt.

matväg hade vi, det var i regel red som
var kvar av jät maten och så gott som
med apelsiner och nötter. Men så fort
man blev äldre sökte man sig ut med
kamraterna en sådan kväll. Jag fin-
de ofta kvällen i nykterhetsföreningen,
där det då förekom amatörteater.
Dans förekom inte då. Den var
inte speciellt värdad då i början
inom nykterhetsrörelsen. Dessa nykter-
vågar var i regel öppna, så man kunde
ta kamrater med sig. De ville ha
pengar också då. Så fanns där kaffe-
servering, så man kunde få lite att
äta och dricka. Så vid helvetet
hade de ofta någon tablå eller någon
dramatiserad en vers och så smällde
de och hade någon slags gästbör-
der.

isär liknande torn te bloss, som lyfte
upp jämt klodern fotv. Det var en
hög bildigt dikt och ofta ställa piano
musik, som framfördes just klodern
fotv. Ofta förekom en dans som
illustrerade att gamla äret förvarn
och det nya kom. Något officiellt
firande förekom inte då.

Vid Trettondedags helgen
förekom stjärncorior bara i Kulturens
regi. Jag var aldrig med där, utan
stallade bara på. Några andra stjärncorior
har jag aldrig varit med om
på den tiden varken i staden eller
hört talas om från landet.

Så långt tillbaka jag
kan minnas, när jag var barn, åt
vi fastlags buller! Men på den tiden

var de inte fyllda utan det var vanliga
vetebullar. Vi åt dem ibland till
kaffet och ibland i varm mjölk. Då
åts de bara precis en två dagar in-
nan fastlagen och i fastan. Någon
särskild mat hade vi inte då,
och jag har inte heller hört talas om
det. Fastlagsris började tidigt. Jag
kan inte erinra mig det från mitt
hem. Men så fort jag blev gift, så
hade min hustru den redan med
sig antagligen från Värdergöthund.
Det var både väldigt brist på den
tiden och inga konstigheter i det. Åt
i gamla tider när de hade 'Toddy-
dagen' här i Lund, så var det
ung. som en liten karneval, kan
man säga. Då ät de runt i sta-

den i en 5-6 stycken charabanger,
den tidens åkdon. När jarnvägarna
mångas i en sådan, alla de var ut
klädda med icke och spelade på
jag. Alla stans barn var och bit-
tade på dem. Så gjorde de små
upp bitningar i. d. att spela tapp.
Och så kastade de ut pengar till
barnen, som kändes om att bita
dem. Så var häjelpunkten, när
räven släpptes lös. Den som
fångade honom fick 5 kr. på
den tiden. När dessa då till sitt
kom till bakka till akademiska före-
ningen efter rundturen så hade
de i några år denna lek en 'Skä-
katten ur tunnarna'. Då led de på
hästar och så hade de en riktig

kall i en tunna, som de skulle slå på. Jag har själv sett, att det var en riktig kall! Men den hoppade ju ut och skadades inte. Det var nog o. 1910. Men de hade det bara ett par gånger. Men uti från landet eller annars har jag aldrig hört talas om denna lek. Några andra fastlagslekar har jag inte varit med om.

Dagarna i påskveckan kallade oss för: Blåmåndag, vit-tirsdag, askonsdag, skästirsdag, långfredag och skitsta-lördag. Var skitsta-lördag: kom i från det vet jag inte, men det användes allmänt i folk-mun. Vittirsdagen skulle man äta stenkakor och på skästirsdagen

red de till Blå kalla, och det var en
färbig dag. Där som skämtades myc-
ket! Då var det mycket vanligt
att de oförsmäkt skulle sätta en
lång 'rumpa' på människor som de
gjort själva. Lästingarna på verk-
staden, där jag arbetade f. ex. satte
en sådant på gästerna f. o. m. Och
f. o. m. ute på gatorna skedde det.
Jag minns när en polis en gång kom
med en rån där lång rumpa efter
sig. Det var ungdomar som gjorde
det, och de hade den friheten att
driva med fotte den dagen. Utkläd-
ning till park eller till påska kässingar
företkom inte på den tiden. Det skedde
fört senare. Men jag har hört, att
det företom tidigt på landet. Den

där svensken som fästes på folk var ett
långt band, som de klistrade pappers-
remmar på. Det kallades för "rida
till Blåkulla". Mitt närmaste minne
därav var o. 1910, när jag började
arbeta som springpojke. Särskild mat
i påskveckan minns jag inte. Men
på påskafton höjde det till med
ägg, och de skulle vara färgade. Min
mor färgade dem vackert ^{i färg} ^{och} ^{varken} blåna genom
att koka dem ^{i färg} ^{och} ^{varken} i ett rammans med
det yttre skalet från en potatis-
löök. På den tiden satte de flesta så-
danna lökar, om de s. ex. hade kol-
ni. Min far hade aldrig hört talas om
detta sätt i Västergöt land utan där
färgades äggen genom något slags
papper, som man lade om ägget

och så fick man på som en kyck-
bild på ägget på den vita botten.
Men att färga dem, det hörde till då.
Antingen var det färg eller efteråt så
skulle man i Västergötland gnida
ägget med en fläsksvål, för att det
skulle bli bättre glans. Men nu har
aldrig hört talas om benämningens
'skutta-lördag' på påskafton men de
överska färdnamnen har hon hört.
Men nu anser, att hur fattiga de
än var uppe i Västergötland så var
de otroligt rena. Soppa, stolar och
golv och även färdiga med brunnarna
skulle skuras varje lördag och sedan
skulle det packade en rivert skörs
på golvet, och det däckade så under-
bart. När hon så kom ner till Skåne

blev hon helt förfärad över hur smetta-
siga skänningar verkade och t.ex.
på gatorna! På vit-tisdagen skul-
le de alltid äta 'vafflor' i min
hustans brennbyggd och om de hade
får där och de skulle slaktas så
passade man på till park så man
fick en färastek till den. Något an-
nat som de hade nyddet i Värker-
götland det var en rätt som het
'får-i-kål'. Man lade då en fjä-
rugg i en vandr. gryta, och så hacka-
de man vandr. vitkål och lade på,
och så fick det stå och putta och
det blev så gott. En annan vandr.
rätt i mellan sverige var brun kals-
soppa med fjä-kadeller i.

Det hände det, att man skulle äta

mer än ett ägg till påskaffren. Man fick
nog äta så många man ville, men
ett nog bara ett två ägg, för jag vet
det var nog inga förolän. Om det.
För övrigt var det nog lite smörgåds-
bord med sitt orr. Gäster hade vi
ibland, och vi var vi finklädda, det
hörde också till. Jag tror att min
far mor läst sig att färdja äggen med
lökskal från landet. Några ägg-
tekar har jag inte varit med om.
Jag tror att de satte in lite vis
ditt påsk, för det hörde till, att
man skulle pynta lite grand till
påsk. Så på fredagen skulle alltid
beaktas genom att man var skickam
och höll sig hemma den dagen. Något
annat gick absolut inte för sig. Men

vi var inte speciellt inklädda den da-
gen. 'Pärkadagen' gick vi ofta i
kyrkan. Det hörde till att man
skulle gå en dag i kyrkan under
pärk veckan och då blev det pärk-
dagen i regel. Men den klacken
hörde de stedsamma dagarna.
Oftast firade vi etem i inte då.
På landet var det nog ungefär på
samma sätt. När man gick i kyrkan
hade man hög bordsdäkt och den var
ju svart i regel på den tiden.

Valborgsmässaeldar kan
jag inte alls minnas från min barn-
dom. Första gången jag såg en var,
när jag var vuxen, samband med
en utflykt till Bittebjäs under andra
världskriget. Jag tror sedan började vid

den tiden. Skåningarna gjorde upp valborgs-
eldar längs kusten allmänt då för
att liksom skicka en hälsning över
till Danmark. Valborgsmäs firades
inte i min barndom! Det var inte
förbundet med någon fest. Det enda
som skedde här i dund, det var, att
vi ungdomar alltid var uppe den natten
för att gå akse, när studenterna byt-
te mässor. Klokan togs ut den östa
mässan. Studenterna firade den dagen
fört med grex sedan med att byta
mässor som hus. Sedan låg de ut
i staden i smågrupper, då det var
då det hände så mycket. Det var
en laddad natt här i dund. Studen-
terna fick släppa sig lösa den natten.
Men föräldrarna firade inte alls den

dagen.

My gamla tiden var man bara
för halva dagen första maj. Men det
var en stor dag, alla man skulle vara
högtidsklädd. Vi som till hörde judi-
förening gick till Hårstensbergsgården
ställdes upp oss för demonstration.
Klockan 2. Då stod folk packade
i Klostergatan och tittade på. Sedan
började studenterna med sina upptej.
De köpte konfetti, ballonger och
vippor av italienare, som sålde. Det
var främst för barn, men även stu-
denterna blev som barn den dagen.
De slängde konfetti på varandra
osv. Men det blev först förbjudet
senare för hela gatan blev full med
detta. För höll deltagarna i demonst-

rationståget officiellt tal på Clemens-
torget, men senare började man tåga
ut till Folkets Park, och då följde
mest de verkligt intresserade med.
Arbetarna hade egen sängkör och
den brukade sjunga. Efter talen
i Folkets Park gick vi ofta till bolle-
ner i stan och stövade omkring på
'Buller'. Det var det roligaste,
för det var mycket folk och up-
fåg. Sedan gick man på ett kaffe-
eller krog. Sedan höll studenterna
alltid konsert klackan sex i
Sundagård. De var mycket popu-
lära även bland övriga folk i staden.
Det var vackra sånger och ett fint
sätt att möta varandra. De sjönger ännu
i stort sätt samma sånger. Det

företkom aldrig att barn gick omkring
och sjöng maj, och det skedde inte
hellre på landet efter vad jag vet.
Jag tror inte det var nog speciellt
majfirande på landet, fast på något
sätt visade de nog att våren kom.

Min kuskas hem byggd i Skene
i närheten av Kinnar i Vätterns
land firades inte första maj speciellt.
Ungarna brukade vara glada och
sjunga: 'i dag är det första maj,
och hoppa och dansa. Men till mid-
sommars däremot byggde de alltid
'lärsalar'. Det gjordes överallt i alla
hem i bygden. De gick ut i skogen
och högg ner björkar. Sedan bygg-
des en ställning med fyra väggar
upp av björkarna liksom en bås.

Sedan stod den hela sommaren och
man satt där och åt. Den stod
rätt nära huset i fridgården. Min
hustus fader gjorde en sådan så
långt bak, som kan minnas.
Nåttan varje gård hade sin egen
lilla majstång till midsommar,
och där var ju en 7-8 barn hos varje.
I bland hade de en stor gemensamt
på ett gärd för alla byns barn.
De dansade och spring i lek
eller danslekar. De vuxna hjälpte till
att sätta i gång det hela men sedan
firar de sitt arbete i rejd
i Vättegårdland. I min hustus
hem bygd färdkom eldarna till präst.
De kallade dem för 'prästevakar'.
Barnen drog i båg, jing och gamla

julgrannar för få ett fint väl. Odlade
hade hemskt roligt, för de vittade
alltid på hyss den dagen, och sprang
och lekte runt elden. Ybland så
fästade de om, att göra den högsta
'vakan' som de sa och förbätte
stjäl julgrannar från vakandena.
Någon duxen äresvade det hela
men annars var det jänst bar-
ners råde. Ybland klädde de
ut sig till påska kärringar med kaffe-
kittel och krast. De brukade inte
en stor, svart kott bak att rätta
bak på krasten. Den sotades svart
med sot. Men det var sporadiskt
det skedd, utan det var om någon
fick lust helt plörligt. De g. l.
inte runt och bygde utan lekte mest

med varandra, att de for till Blå kulla.

Till pingst gjordes det i regel en liten utflykt med familjen och någon annan också till något grönt område inom lund. När järnvägen byggts äkte man, bland till t. ex. Fågelsång. Någon pyntning friekorn sällan eller bara sparsamt.

Till midsommar hade man alltid majstång. Det var mycket allmänt, t. o. m. inne i stan på gårdarna. Kunde de ha majstång och dans till dragspel. Uppre i Mållervägen slog de sig ihop, men en majstång och bjöd på åt, om värden gillade tillåtelse. Så majstång restes på en 2-3 styckers gårdar.

das. Så skaffade man alltid en spel-
man med själ eller dragspel. Man
sång inte så mycket, och det var
i regel inte ringblar, utan det
var viktigare därut för de vuxna och
barnen förde vara med på kvällen
så gott de kunde. En del gick
inböring på de olika sårlarna,
men både man däremot stäng
var blev man där. Det hett på
dell' mid 10-11 tiden. Man betalade
gemensamt spelmannen eller samlade
in pengar under kvällen. Någon
vuxen ledde klädningen av maj-
stängen och blev hjälpt av barnen,
som skickades ut på ängarna.
Vi hade i regel inte gatt den kvällen,
det hade de flesta. Så man gick

hem och åt lite vohsedan ut i genast
dansade. Det var roligt för oss
ungdomar, att se hur de vuxne
soade sig med dans, det såg man
aldrig annars. Det var den
kvällen var, att vi barn fick vara
uppe så länge vi ville den natten.

När jag var lite äldre, så brukade
mycket Hets församlingen ordna fest öfver
om dund på en kulle, som kallades
för Linscho. Där dansade vi och
kunde dricka kaffe, och då hände det
ibland, att vi stannade och i vän-
tade soluppgången. Några eldar
förlorade aldrig.

På Mårtenshelgen hörde
det till, att den som hade råd, hade
att gås eller anka, och de fattigare

åt en hörsa eller kyckling, för det
skulle firas. Vi hade aldrig råd
med annat än hörsa, men det höjde
dett med lite festlighet. Jag har
hört berättas att en helig man
som gånge sig blev fjärdedagsgäst,
som tacklade, och sedan har denna
fest firats. Så var en av sägner
man berättade, antagligen i skolan.
I min husstus hembygd firades
aldrig Märken.

Advents Gås eller stjärnan
hade vi aldrig i mitt hem. Lucia
firades inte heller. Första gången jag
såg Lucia firandet var o! 1875
i nyheterhets föreningen. Hon såg ut
som nu med Gås och stjärnor. Där
kom mycket folk dit, så de tjäna-

de pengar på det förenigen. Jag
blev mycket förbluffad första gången
jag såg studenterna firade
slutet på 1920-t. De hade haft
det varit 4:e år, västgöts nation
hon jag. Men det var ju en man-
sig skua och framst vara. Husse-
katter fick inte i min barn-
dom. Det var först mycket
senare. Min kusins hem be-
kades alltid husse katter och
ungarna brukade alltid gömma
vads en, som de skulle ha underst
i sin 'julahög'. När det så be-
kades nästa gång fick de en katta
till att samla på. Det gällde
att försöka spara så många som
möjligt till julaften, och den som

hade flest och inte hade gjort upp
sin hög, hade vunnit. Fick man
en kaka korta, så sålde de gömma
den också. De var så rädda om
sin hög, så i regel hade de den
i en papperspåse, så att ingen
av sysskonen hade så lätt kunde
ta från den andie. Men det var
inte alla, som kunde bli bli att ta
upp sina kakor. Så brukade min
hustus mor baka 'typpes'. Det
var en fågel av vetedag. Den var
platt med ett litet huvud och
så vingar, som veks upp mot ryggen.
Det var det jul hon brukade baka, och
ungarna fick hjälpa till, ungefär som
man nu baka pepparkakor. Juledagen
firades så i min hustus hus.

kvant i Skene, ett ungdomsman klädde
ut sig och kallade på en massa rackar-
kyg på kvällen för de små barnen
var så rädda den kvällen och vågade
absolut inte vara ensamma. De
vände små barn och har bort kvin-
dar eller stal t. ex. bullar Was
bagaren. De vuxna kändes detta
inom närheten gränser. Något
senare inom Good-Templet lag och
hade de en vitklädd kvinna med
ljus, som bjöd på kaffe. Så blev
de var aldrig upprättade i steg
och sådana eller några färre.

Det var bara här kvinnor firades och
aldrig i hemmen. Susse-katterna.
hennes hem såg ut som nu. Susse-
katter minns hon från sin alla

bidragste barndom, men dessa seden
föret som äldre.

Här i dunet har jag
de började med julskynning en
veden föse jul i min barndom.
Men då svar det verkligen folk-
vandring ut i stan. Några
julbord tar fösehem inte. Men man
skulle ut och titta på det. I det där
med jul borde än inget gammalt.
Har mig fösehem det inte föran
jag var gift. I det slog nog föret
i genom hos de mer yngre fa-
miljerna. Där jag föret såg jul-
bordet, det var i nyheter och förmåner.
Där hade de små tabeller med
bordar, som gav gåvor till barnen: jag
var nog ung. Nå år då. Men i hemmet

förelkom det inte. Några små gåvor till
jult höjde dock till. I de flesta hem-
men fanns jultjärn i min barndom.
Den var inte fullt så stor som i våra
dagar, men man hade ju mindre
plats. Vi hade alltid levande
ljus i den och mycket vackert var
jultjärnsäpples, små röda höjde
alltid till. Svenska flaggor hade
man också så småningom liksom
glitter och annat pynt. Jultjärnen
klädde vi inte förrän på julaftons
eftermiddag. Dropp i guld förelkom
aldrig. Jag gjorde det inte förrän jag
blev gift. Jultjärnen förelkom inte.
Det enda pynt var vår jultjärnsotakar
med levande ljus i och dessa
pyntades med lite papper runt

om jūsen. Man stāpte inte jūsen gār
Ynnan jū ett par dagar hade man
sterengāsning och då skulle allting
gås löes, och det skurades i väjle
vår. Men man bakade alltid peppar-
kakor och klenetter till jū. Det
var det enda hon bakade för spis-
förhållandena var så dåliga. Det
var en himmelsvid skuld nad mot
jū för beredelserna på landet med
slakt, bygga och bakening. Släktin
garna byggde eget jū ät t. ex.
Yag för det var en sorts enebäss-
öl de byggde. Ybland kunde
vi få en god bit från den till
jū t. ex. sylta eller den underbara
hemma lagade leverkorven. Den var
mycket lång och smal och skötigt

Läcker. Jag kan inte, att jultjärn fö-
kom på landet. Men däremot så
störde de sand på stampen ^{gärdet} ~~gärdet~~
och gravgrenar och övers, så det
såg väldigt pyntat ut. Det gjordes
de hos många mofjälde. Till jultjärn
var vi inte på landet. Det var
svårt att ha sig fram på vägar.
Men gillen fick vi någon gång
uppleva i ö. Torn hos min farbror.
Det var 'efter bästa gillen' med
många gäster, och då kunde
man sitta och äta i 3-4 timmar
och långsamt gick det mellan
värderna, och det var skönt vad
de kunde äta då. Efter maten
spelades kort och dracks toddy.
Dans eller lekas följde inte.

De hade ofta en slags bakverk för,
som hette kroken på sådana
gillten. Och en eller en annan gång
kunde det förekomma glass på
den tiden. Det fanns stora plåt-
apparater, som de själva blandade
ihop det i. På julafton åt
vi alltid lutpisk. Det var ju på
att lägga den och så var gynnsciot
alltid! Rissala' matta eller saftas
förekom aldrig. Innan middagen
hade vi lite smörgår bord med an-
sjöris &c. ex. och sylta eller röd-
kor. Till lutpischen hade vi
alltid skänkt senapsås. Men hos
mån ju hade de alltid peppar-
rotssås. Hasselnötter och julskt och
nissin tillhörde också. Det var spe-

allt roligt att kräda nätter. De
andra dagarna åt man upp
resterna! Det fanns åt vi ofta
stuvad då. Jag minns också
att de blötte in julen här i Lund.
Men vi gick ofta i julettan, fast
det inte skedde varje år. Det äld-
sta minnet jag har från ett kyr-
kobesök var som 5-åring, när de
ringde in det nya året. De blötte
inte heller ut julen här i Lund. Här be-
raktade man alltid julens slut med
Knutsdagens bal, även om man inte
var med då, så var balen mycket
omtalad. Vi firade aldrig Knutsdagen
hemma. Senare började nykterhets-
försvingarna ha en liten fest den da-
gen.

Stadsläkaren här i dunel hette
Rydberg. Han kom alltid på sjukbesök,
när det gällde epidemier. Det var en
stämman herre, och han var inte så pape-
sär, för han var så pedantisk och vrig.
Om t. ex. något barn blev sjukt, så inmil-
des det för honom, och han kom hem
och lag prov. Borna vården var dålig då.
Många dog i spädbarnsåldern, det hörde
till, att i nästan varje familj något barn
dog. Epidemier i difteri, skarlakans-
feber, mätling osv. kom regelbundet.
Så det ansågs självklart, att barn
skulle få dem. Man väntade på
dem, och de kom alltid. Jag och
mina bröder har haft de flesta av
dem. En broder dog i difteri.

Deri egentlige fälle läkaren då

hette Moberg, och han var en mycket populär läkare. Han var en mycket generös människa och blyg belös mot fattiga människor, och han var duktig belös. På den tiden gjorde dessa läkare själva små krämgörka ingrepp, för då var inte sjukhuset speciellt utbyggt. Till denna läkare gick vi i regel. Men man gick inte dit, utan man var verkligen sjuk. Jag skar mig i fingret en gång, skar av senare, och då opererade och sydde han ihop fingret igen. För några små krämpor gick vi inte dit, utan då gick man till apoteket och köpte mediciner. Här fanns en medicin som vi köpte, som man kallade för "kr-kvinnans-olja". Det var

någon slags sabra, kanske mot väike.
Och en annan kette 'Riga och
kommendör balsam' som nog an-
vändes till särbehandling för jag.
Men såg det ofta. Men sedan kom
mycket bibrigt salubörn, och det var
nog mycket bra och det fanns i alla
hem. Så hade de olika slags
kast droppar. Rosens droppar kette en
sort. Dessa mediciner hade vi
hemma, och de fästom i de flerta hem.
Och om gubbarna kände sig lite
kränkiga, så var det i regel bränne-
vinet de tog till, ofta i form av
soddy. Hemma hos oss hade vi ofta
matöst i brännvinet och drack
det mot magknip. Det kunde vi
barn också. Ja någon gång. Om det

var något som skulle mogna t. ex.
en bädd, så lade man på varm
karvegrynsgröt. Och den lades på så
hett man kunde och så fort den blev
kall värmdes den igen. Gröten lades
i en kagg ^{eller} ~~po~~ ^{och} ~~var~~ ^{användes} myc-
ket ofta ^{överallt}. Men ju som arbe-
tat på sjukhuset har blivit ett
där användes det också. I det lades
och så på soulrader. I min kustus
hem lade de på grönsåpa, om de
fått brännskador. Och det var myc-
ket bra. I mitt hem hade vi alltid
vaselin till sådant. Hade man så fått
en kagg eller en flisa i sig, så lade
vi på en fläska sål och band om och
så fick den ligga där ett par dagar
och taggen gille bort, om det var p.g.g.

svålen eller ej, det vet inte jag. Denna
kuren använde man hos min hustru
och två. Så sent som min hustru
fick vär som, så fick hon ont i
brösten och blev mycket sjuk med
hög feber, och då sade min mor
till henne: 'lägg på svina svinaflott'.
Och det gjorde min hustru i fjöcka
lager. Hon hade över 40 grader i
feber, men ville inte till kirurgen
och bli skuren. Hon lade det direkt
på bröstet och hon blev bra. Detta
var en gammal huskur. & En annan
huskur som jag testat av min hustru,
det var, om man var ute & ex.
i skogen och skar sig, så lade man
'läkeblad' på såret och det ställade
blodet. Läkeblad, det är vad vi i